

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

Adam Bodnar

VII.071.6.2020.AT

Pan
Dariusz Piontkowski
Minister Edukacji Narodowej

w odpowiedzi na pismo Pana Ministra (nr DPPI-WPPiP.021.1.2020.MS) z dnia 7 lutego 2020 r. w sprawie projektu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej zmieniającego rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2018 r. poz. 2179 ze zm.), przedstawiam uprzejmie poniżej uwagi do projektu.

Podzielając przekonanie o korzyściach płynących z wprowadzenia nauki przedmiotu „Język łaciński i kultura antyczna” uprzejmie proszę o rozważenie uzupełnienia podstawy programowej w zakresie podstawowym w części „Treści nauczania – wymagania szczegółowe”. W temacie 10. „Cywilizacja imperium rzymskiego i jej znaczenie dla kształtu i rozwoju świata zachodniego” wskazano, że uczeń powinien rozumieć rolę prawa rzymskiego, zwłaszcza prawa cywilnego, w średniowiecznej i nowożytnej Europie oraz rozumieć znaczenie określonych pojęć: *domus*, *insula*, *hypocaustum*, kamień milowy, *limes*, bazylika, *ius*, *lex*, kodyfikacja justyniańska. Moim zdaniem należy uwzględnić także podstawowe sentencje prawnicze, takie jak m.in. *dura lex sed lex*, *lex retro non agit*, *ignorantia iuris nocet*, *pacta sunt servanda*, *nemo iudex in causa sua*.

Znajomość przykładów paremii prawniczych w języku łacińskim może okazać się cenna nie tylko dla osób zainteresowanych studiami prawniczymi, ale także dla pozostałych uczniów ze względu na uniwersalność tych zasad i ich znaczenie dla zrozumienia podstaw prawa cywilnego. Doskonałą ilustrację tego zagadnienia stanowi budynek Sądu Najwyższego, na którym umieszczono kilkadziesiąt paremii prawniczych w języku polskim i łacińskim¹. Warto zadbać o to, aby wśród kompetencji społecznych uczniów znalazła się umiejętność dyskusji na temat genezy tych zasad, tak istotnych dla obecnego systemu prawa, oraz celu wyeksponowania ich na gmachu Sądu Najwyższego.

Badania pokazują, że poziom świadomości prawnej polskich obywateli od wielu lat pozostaje na niskim poziomie². Wprowadzenie elementów prawa do nauczania różnych przedmiotów może pomóc zmienić ten stan. Zapoznanie się przez młodych ludzi z podstawowymi sentencjami prawniczymi może prowadzić do lepszego rozumienia otaczającej rzeczywistości i obudzenia ich ciekawości, a w efekcie zwiększyć ich wiedzę na temat wolności i praw człowieka i obywatela.

¹ Cenną pozycją objaśniającą sens i znaczenie tych paremii jest publikacja prof. Witolda Wołodkiewicza, *Regulae iuris. Łacińskie inskrypcje na kolumnach Sądu Najwyższego Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2010.

² „Polacy wybierają fora internetowe zamiast prawnika - badania NRA”, 04.10.2019, <http://www.adwokatura.pl/zycia-nra/polacy-wyberaja-fora-internetowe-zamiast-prawnika-badania-nra/> (dostęp: 27.02.2020).